

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI
TERMIZ IQTISODIYOT VA SERVIS UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”

O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor

A. Esanov

A. Esanov

2024 yil “30” avgust

STOMATOLOGIYAGA KIRISH

FANI BO‘YICHA

1-kurs

SILLABUS

Kunduzgi bo‘lim uchun

Bilim sohasi: 900000-Sog‘liqni saqlash va ijtimoiy ta‘minot

Ta‘lim sohasi: 910000 – Sog‘liqni saqlash

Ta‘lim yo‘nalishi: 60910100-Stomatologiya

TERMIZ – 2024

Modul / FAN SILLABUSI
Tibbiyot fakulteti
60510100 – Stomatologiya yo‘nalishi

Fan nomi:	<i>Stomatologiyaga kirish</i>
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	SK1104
Yil:	1
Semestr:	1
Ta’lim shakli:	Kunduzgi
Mashg‘ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	90
Ma’ruza	12
Amaliy mashg‘ulotlar	34
Laboratoriya mashg‘ulotlari	–
Seminar	–
Mustaqil ta’lim	44
Kredit miqdori:	3
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O‘zbek

Fan maqsadi (FM)

FM1	Zamonaviy texnologiyalarni o‘qish jarayoniga jalb qilib, talabani ortopedik stomatologiyaning davolash asoslari, ya’ni, asboblari, protezlash ashyolari, tishlarning tuzilishi va ularni charxlash tamoyillari haqidagi nazariy ma’lumotlarni bilish va ular asosida amaliy ko‘nikmalarni hosil qilish, stomatologik ashyo va asboblarni to‘g‘ri tanlash, qo‘llash haqida bitim va ko‘nikmalar (kompetensiyalar)ni shakllantirish.
------------	--

Fanni o‘zlashtirish uchun zarur boshlang‘ich bilimlar

1.	Biologiya (BIO203)
2.	kimyo (BIO204)
3.	Odam anatomiyasi (BIO205)
4.	fiziologiya (BIO303)
5.	Gistologiya, sitologiya va embriologiya (GSE12023)

Ta'lim natijalari (TN)	
	<i>Bilimlar jixatidan:</i>
TN1	talabalarining nazariy ma'lumotidan boshlang'ich amaliy ko'nikmalarni bajarish darajasiga qadamma-qadam o'rgatish;
TN2	zamonaviy pedagogik texnologiyalarni dars jaravoniga tadbiq etib, talabani klinik fikrlash va bilimni saqlash darajasini oshirish;
TN3	zamonaviy stomatologik qurilmalar va dastaklar haqida tushunchaga ega bo'lish;
TN4	stomatologik asbob-uskunalar, ular bilan ishlash amaliy ko'nikmalarga ega bo'lish;
TN5	terapevtik stomatologiyada zamonaviy usullari to'g'risidagi ilmiy adabiyotlardan foydalanishni o'rgatish;
TN6	talabaning klinik fikrlash qobiliyatini o'stirishga qaratilgan standartga mos amaliy ko'nikmalarni assistent-talaba, talaba-fantom, talaba-volontyor(bemor) uslubida avtomatizm darajasiga yetkazish.
	<i>Ko'nikmalar jixatidan:</i>
TN7	o'quv, ilmiy va ma'lumot adabiyotlari bilan mustaqil ishlash, amaliy ko'nikmalarni mustaqil bajarish, test va vaziyatli masalalarni yechish; Talabalarga stomatologiya rivojlanish tarixiy bosqichlari, stomatologiya kasbiga kirish qoidalari Stomatologik klinika turlari Stomatologiyada ishlatiladigan qurilmalarning turlari ularning tasnifi ishlash mexanizamlarini bor mashina, stomatologik qurilma, dastak, dasta, stomatologik kreslo tuzilishini va ular bilan ishlashni bormashina turlarini ajratish (mexanik, elektrik, turbinali)ni; dastak turlarini ajratishni; stomatologik (ko'rish, charxlash, plombalash, tish toshlarni olish, plombaga pardozi berish uchun) asboblarni tuzilishini, qo'llash uchun ko'rsatmalarni o'zlashtirishi kerak;
TN8	o'quv, ilmiy va ma'lumot adabiyotlari bilan mustaqil ishlash, amaliy ko'nikmalarni mustaqil bajarish, test va vaziyatli masalalarni yechish Talabalarga stomatologik xonalar tashkil etilishini, ish xavfsizlik qoidalarini; Terapevt stomatology xonasi; Ortoped stomatology xonasi; Bolalar stomatologiyasi xonasi tashkillashtirilishi Talabalarning yuz-yuz jarrohligi bo'limining yuz-jag' sohasidan shikastlangan bemorlarni parvarish qilish bo'yicha amaliy (qoida)

	ko'nikmalarni o'zlashtirish bo'yicha ishlari; Stomatologiyada xirurgik bo'lim va xirurgik xona tashkillashtirilishi bemorlarga tibbiy xizmat ko'rsatish qoidalari; Xirurgik yordam ko'rsatilgan bemorlarni operatsiyadan keyin parvarishlanishi haqida ma'lumot va amaliy ko'nikmalarni bilish
TN9	Talabalarning stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika bo'yicha amaliy (qoida) ko'nikmalarini o'zlashtirish bo'yicha ishlari; Xalqaro tibbiy etika qoidalarini; Gippokrat qasamyoti mazmuni; Shifokor va bemor o'rtasidagi deontologik munosabatlari haqida ma'lumotlarga ega bo'lishi kerak
TN	Talabalarning stomatologik uskunalar va asboblarni bilish va farqlash bo'yicha amaliy (qoida) ko'nikmalarni o'zlashtirish bo'yicha ishlari;
TN	Salomatlik, moslashuv, kasallik (nozologiya), etiologiya, patogenez, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchalarini bilish va farqlash, diagnoslika jarayonining qoidalari (algoritmi);

Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)		
M1	Stomatologiyaga kirish. Stomatologiya rivojlanishining tarixiy bosqichlari. Mahalliy stomatologiyaning rivojlanish bosqichlari va asosiy maktablar.	2
M2	Davolash proftlaktika stomatologiya muassasalarining asosiy tarkibiy bo'linmalari. Stomatologiya klinikasi, uning turlari, toifalari, kadrlar standartlari va tibbiyot xodimlarning funksional majburiyatlari.	2
M3	Stomatologiya uchun uskunalar. Asosiy stomatologik asbob-uskunalar va asboblarni. Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari. Stomatologiya klinikasi ishini tashkil etish. Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi.	2
M4	Davolash profilaktika stomatologiya muassasalarida sanitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlari tibbiy ko'rikdan o'tkazish va emlash zarurati. Aseptik va antiseptik tushunchasi. Sterilizatsiya va dezinfeksiya.	2
M5	Salomatlik tushunchasi, moslashuv, kasallik (nozologiya), etiologiyasi, patogenez, simptomlari, semiotika (semiologiya).	2

M6	Diagnostika jarayonining qoidalari . Tekshiruvning asosiy va qoshimcha usullari. Shifokor xato.Yatrogen tushunchasi. Yatrogenlik va yatrogen omillar.	2
	Jami:	12
	Mashg‘ulotlar shakli: amaliy mashg‘ulot (A)	
A1	Stomatologiyaga kirish. Stomatologiya rivojlanishining tarixiy bosqichlari. Mahalliy stomatologiya va asosiy maktablarning rivojlanish bosqichlari.	2
A2	Tibbiy-profilaktika stomatologik muassasalarining asosiy tarkibiy bo‘linmalari. Statsionar stomatologiya muassasasini tashkil etish xususiyatlari.	2
A3	Stomatologiya klinikasi, uning turlari, kategoriyalari. Tibbiy xodimlarning kadrlar bilan ta‘minlash standartlari va funksional majburiyatlari. Tish klinikasining hujjatlari.`	4
A4	Yuz-jag‘ jarrohligi bo‘limining tuzilishi, yuz-jag‘ sohasi jarohatlangan bemorlarini parvarish qilish. Yuz-jag‘ sohasi singan va shikastlangan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.	4
A5	Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi. Tibbivot xodimlari va bemorlar o‘rtasidagi o‘zaro munosabatlarning xususiyatlari.	2
A6	Stomatologiya xonaning jihozlanishi. Asosiy stomatologik uskunalar va vositalar. Stomatologik qurilmalarining turlari.	2
A7	Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari. Stomatologiya bo‘limini tashkil etish. Stomatologiya xonasini tashkil etishning ergonomik asoslari.	2
A8	Tibbiy-profilaktika muassasalarida samitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlarni tibbiy ko‘rikdan o‘tkazish va emlash zarurati va chastotasi. Dastlabki, joriy va umumiy tozalash xususiyatlari.	4
A9	Salomatlik, moslashuv, kasallik (nozologiya), etiologiya, patogenez, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchasi. Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi). Tekshirishning asosiy va qo‘shimcha usullari. Tish kasalligining tibbiy kartasi. Tish bemorining tibbiy tarixi va ambulatoriya kartasini to‘ldirish qoidalari.	4
A10	Tish qurilmalarining turlari. Zamonaviy stomatologik qurilmalar. Stomatologiyada ish xavfsizligi. Statsionar bo‘limlarda ish xavfsizligi.	2

A11	Aseptik va antiseptik tushunchasi. Operasion maydon aseptikasi tushunchasi. Sterilizatsiya va dezinfeksiya. Asboblarni sterillash bosqichlari.	4
A12	4 qo'lda ishlash (assistent bilan). Tish yordamchisining ish joyi, Uning vazifalari. Tibbiy xato. Yatrogeniya tushunchasi. Yatrogeniya va yatrogen omillar. Yatrogen kasalliklar va ularning oldini olish choralari.	2
	Jami	34 soat

Mustaqil ta'lim (MT) 1 - Semestr

№	Topshiriqlar va bajaralish tartibi	Muddati/soat	Ball/O'tish balli
JN uchun. I-topshiriq. Seminar mashg'ulotlariga tayyorgarlik ko'rish			
MT 1	<p>Stomatologiyaga kirish. Stomatologiya rivojlanishi, mahalliy stomatologiya va asosiy maktabning rivojlanish bosqichlari.</p> <p>Tibbiy-profilaktika stomatologik muassasalarining asosiy tarkibiy bo'linmalari. Statsionar stomatologiya muassasasini tashkil etish xususiyatlari.</p> <p>Stomatologiya klinikasi, uning turlari, kategoriyalari. Tibbiy xodimlarning kadrlar bilan ta'minlash standartlari va funksional majburiyatlari. Tish klinikasining hujjatlari.</p> <p><i>Mavzulari yuzasidan amaliy (seminar) mashg'ulotlarga tayyorgarlik ko'rish va uy vazifalarini bajarish.</i></p>	Semestr davomida 10 soat	5
MT 2	<p>Yuz-jag' jarrohligi bo'limining tuzilishi, yuz-jag' sohasi jarohatlangan bemorlarini parvarish qilish. Yuz-jag' sohasi singan va shikastlangan bemorlarni parvarish qilish xususiyatlari.</p> <p>Stomatologiyada deontologiya va tibbiy etika. Xalqaro tibbiy etika kodeksi. Tibbiyot xodimlari va bemorlar o'rtasidagi o'zaro munosabatlarning xususiyatlari</p> <p>Stomatologiya xonaning jihozlanishi. Asosiy stomatologik uskunalarni va vositalarni. Stomatologik qurilmalarining turlari.</p> <p>Stomatolog ishini tashkil etishning ergonomik asoslari. Stomatologiya bo'limini tashkil etish. Stomatologiya xonasini tashkil etishning ergonomik asoslari</p>	Semestr davomida 14 soat	5

	<i>mavzularidan 5 tadan test (yoki boshqa MT topshiriqlari shaklidan biri) savollari tuzish</i>		
ON uchun. II-topshiriq:			
MT 3	<p>Tibbiy-profilaklika muassasalarida samitariya-gigiyena rejimi. Mehnat gigiyenasi, shaxsiy gigiyena qoidalari, xodimlarni tibbiy ko'rikdan o'tkazish va emlash zarurati va chastotasi. Dastlabki, joriy va umumiy tozalash xususiyatlari</p> <p>Salomatlik, moslashuv, kasallik (nozologiya), etiologiya, patogenez, sindrom, simptom, semiotika (semiologiya) tushunchasi. Diagnostika jarayonining qoidalari (algoritmi). Tekshirishning asosiy va qo'shimcha usullari.</p> <p>Tish kasalligining tibbiy kartasi. Tish bemorining tibbiy tarixi va ambulatoriya kartasini to'ldirish qoidalari.</p> <p>Tish qurilmalarining turlari. Zamonaviy stomatologik qurilmalar</p> <p>Stomatologiyada ish xavfsizligi. Statsionar bo'limlarda ish xavfsizligi</p> <p><i>mavzularini nazariy jihatdan o'rganish va 30 ta savoldan iborat krossvord ((yoki boshqa MT topshiriqlari shaklidan biri)) tuzish.</i></p>	3-8 hafta 10 soat	10
MT 4	<p>Aseptik va antiseptik tushunchasi. Operasion maydon aseptikasi tushunchasi</p> <p>Sterilizatsiya va dezinfeksiya. Asboblarni sterillash bosqichlari</p> <p>4 qo'lda ishlash (assistent bilan). Tish yordamchisining ish joyi, Uning vazifalari.</p> <p>Tibbiy xato. Yatrogeniya tushunchasi. Yatrogeniya va yatrogen omillar. Yatrogen kasalliklar va ularning oldini olish choralari</p> <p><i>mavzularida TAQDIMOT ((yoki boshqa MT topshiriqlari shaklidan biri)) tayyorlash</i></p>	9-14 hafta 10 soat	5
	Oraliq nazorat savollarining kamida 50 foiz qismi mustaqil ta'lim mavzularidan tuziladi		
YN uchun. III-topshiriq:			
MT 5	Yakuniy nazorat savollarining kamida 50 foiz qismi mustaqil ta'lim mavzularidan tuziladi		25
	Jami:	44	50

Mustaqil ta'lim topshiriqlarini belgilangan muddatda topshirmagan (kech bajargan) talabalarning mustaqil ta'lim topshiriqlari qabul qilinmaydi va ushbu mustaqil ta'lim uchun ajratilgan ballar qo'yilmaydi.

Maslahat olish uchun aloqa Hayitova M.A.

Asosiy adabiyotlar	
1.	Ortopedik Stomatologiya propedevtikasi X.I.Irsaliyev; A.N.Akbarov; N.I.Xolboyev; O.R. Salimov; N.S. Ziyadullayeva; 2024
2.	Paradont kasalliklari o`quv qo`llanma J.A. Rizayev ,L.E.xasanova Toshkent HILOL MEDIA 2023
3.	Bolalarda og`iz bo`shligi shilliq qavati kasalliklari darslik /S.S Murtazoyev S.S Maxsumova L.A.Abduazimova M.K. Ishanova Toshkent 2018
Qo'shimcha adabiyotlar	
1.	Bazikyan E. A. Stomatologicheskiy instrumentariy. Atlas / E.A. Bazikyan. - 3-ye izd., ster. - M.: GEOTAR-Media, 2017, - 168 s,
2.	Propedevtika stomatologicheskix zabolevaniy: ucheb, posobive / sost T.U, Supatayeva, N.R. Nigmatulmn A.A. Subanova i dr. Bishkek: Izd-vo KRSU, 2017. 136 ss
3.	Popkov V.A., Nesterova O.V. Reshetnyak V.Yu, Aversena I.N. Stomatologicheskoye malcrialovedcniyc. - M.: Med. Press-inform, 2006.
4.	«Stomatologiya»: uchebno-metod. posobive / sost. O.A. Aleshina, T.P. Goryacheva. - Nijniy Novgorod: Izd-vo NNGU, 2019. - 101 s. Resenzent: d.b.n. A.V.
Internet saytlari	
5.	http://vweb-local.rudn.ru/web-local/kaf/rj/index.php2id~93 PubMed Central [Elektronnyy resurs]: Baza dannux / National Center for Biotechnology Information. - USA, 2009. - Elcktronbiye rcsursw diva nauchnoy deyatelnosti.
6.	http://vvvvv,ncbi.nlm.nih.gov/pmc/journals/ U.S. National Library of Medicine National Institutes of Health:
7.	http://www,ncbi.nlm.nih.gov/pubmed/ Consilium Medicum i prilojeniya [Elcktromibiy resursi: Baza dannsix / Administratsiya sayta "Consilium Medicum". - RF, 1999. - Elektronbiye resursbi diva uchcbnoy i nauchnoy deyatelnosti.
8.	http://con-med.ru/ Wiley Open Access [Elektronnyy resursj: Baza danmux / John Wiley & Sons, Inc. All Rights Reserved. - USA, - Elektronbiye resursbi dlya nauchnoy deyatelnosti.
9.	http://mvw.wileyopenaccess.com/view/index.html

	Science Direct [Elektroimwy resursj: Baza dannix / Elsevier B.V. - Elektronbiye resursbi dlya nauchnoy deyatelnosti.
10.	http://vwww.sciencedirect.com/science/jmlallbooks/all/open-access HighWire PRESS [Elektronnuuy rcsursj: Polnotekstovbiy nauchnwy arxiv: Baza dannux High Wire Press, Inc. - USA.
11.	http://highwire.stanford.edu/lists/frecart.dtl#alcalc Bentham Sciences [Elektronnuuy rcsursj] : Baza dannux / Bentham Science Publishers. – United Arab Emirates. - Elektronbiye resursbi dlya nauchnoy deyatelnosti.
12.	Htp://www.bcnthamscience.com Nauchnaya elektronnya biblioteka:
13.	http://elibrary.ru/defaultx.asp

Talabanning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baxo (90-100) olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini to'liq yoritib olish;
- fanning mavzularini bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;
- fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon etib olish;
- berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olish;
- konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;
- mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;
- fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

b) 4 baxo (70-89) olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fanning mavzularini bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymas;
- fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushingan bo'lsa;
- fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirasida bajarsa;
- fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olish;
- fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;
- fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;

v) 3 baxo (60-79) olish uchun talabanning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

- fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;
- fanning mavzularini tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilmas;
- bayon qilish ravon bo'lmasa;

- fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;
- fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

g) quyidagi hollarda talabanning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baxo (0-59)

bilan baholanishi mumkin:

- fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
- fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
- fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
- fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
- fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
- fanni bilmasa.

Fan o‘qituvchisi to‘g‘risida ma’lumot

Muallif:	M.A.Hayitova
E-mail:	mehrigulhayitova26@gmail.com
Tashkilot:	Termiz iqtisodiyot va servis universiteti, “Tibbiyot” kafedrası
Taqrizchilar:	Tibbiyot fanlari nomzodi, dotsent B.Q. Xudaykulov Tibbiyot fanlar doktori dotsenti PhD G.E.Tastanova

Mazkur Sillabus “Tibbiyot” kafedrasining 2024 yil 28 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

Mazkur Sillabus “Tibbiyot” fakultetining 2024 yil 29 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan ma’qullangan.

Mazkur Sillabus universitet o‘quv-uslubiy Kengashining 2024 yil 30 avgustdagi 1-sonli yig‘ilish bayoni bilan tasdiqlangan.

O‘quv-uslubiy bo‘lim boshlig‘i:

Z.To‘raev

Fakultet dekani:

B.Babamuratov

Kafedra mudiri:

B. Xudaykulov

Tuzuvchi:

M.A.Hayitova